

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 17 och 22 §§ strafflagen, dels ock en i anledning av propositionen väckt motion.

Genom en den 20 februari 1925 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 61, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse av 19 kap. 17 och 22 §§ strafflagen.

Härigenom förordnas, att 19 kap. 17 och 22 §§ strafflagen, 17 § i dess lydelse enligt lagen den 5 mars 1915 och 22 § i dess lydelse enligt lagen den 4 juli 1910, skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

17 §.

Sprider — — — — sex år.

Bryter någon veterligen emot de föreskrifter, som till förekommande eller hämmande av kreaturssjuka givna äro: kommer sjuka av den gärning; dömes till fängelse eller till straffarbete i högst ett år. Äro omständigheterna mildrande eller kommer ej sjuka av gärningen; vare straffet böter från och med femtio till och med ett tusen riksdaler.

22 §.

Den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsiktighet eller försummelse, är vållande till eldskada å annans egendom eller till förödelse därå efter ty i 6 § sägs, eller till skeppsbrott, eller till sådan skada eller översvämning, som i 11 § nämnd är, eller därtill att fara uppstått för begagnande av verk, byggnad eller anläggning, som i sist sagda paragraf omförmäles, eller till utspridande

av smittsam och farlig kreaturssjuka; straffes med fängelse i högst sex månader eller böter.

Är någon, på sätt nu sagt är, vållande till skada å fyr- eller känningsbåk eller annat sådant tecken, som i 10 § nämnt är, eller till fara för utspridande av smittsam och farlig kreaturssjuka; straffes med böter. För dylikt vållande till skada, hinder, uppehåll eller fara, som i 12 eller 13 § omförmäles, eller till skada, som i 15 § sägs, vare bot högst tvåhundra riksdaler.

Vad — — — — njuta.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, av trycket utkommit i Svensk författningssamling.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehåft en av herr *Månsson* i Erlandsro *m. fl.* inom andra kammaren väckt, likaledes till lagutskott hänvisad motion, nr 282, i vilken hemställts, att 17 § i det genom propositionen framlagda lagförslaget måtte erhålla följande lydelse:

17 §.

Sprider — — — — sex år.

Bryter någon veterligen emot de föreskrifter, som till förekommande eller hämmande av kreaturssjuka givna äro: kommer sjuka av den gärning; dömes till fängelse eller till straffarbete i högst ett år. Äro omständigheterna mildrande eller kommer ej sjuka av gärningen; vare straffet böter från och med tio till och med ett tusen riksdaler.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för det genom propositionen framlagda lagförslaget, tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag; och får utskottet i fråga om vad som anförts till stöd för motionärernas hemställan hänvisa till motionen.

I 19 kap. 17 § 2 mom. *strafflagen* stadgas straff för den, som veterligen bryter emot de föreskrifter, som äro givna till förekommande eller hämmande av kreaturssjuka. I fråga om straffet skiljer lagen mellan det fall att sjuka kommer av gärningen och det fall, då så ej är förhållandet. Kommer sjuka av gärningen, utgör straffet enligt lagrummets nuvarande lydelse fängelse, straffarbete i högst ett år eller, i ringare fall, böter minst femtio och högst femhundra kronor. Kommer ej sjuka av gärningen, skall enligt gällande rätt dömas till böter minst fem och högst femhundra kronor.

De genom propositionen föreslagna ändringarna i detta lagrum innebära, att dels bötesmaximum höjts till ett tusen kronor, dels bötesminimum bestämts till femtio kronor jämväl för fall, då sjuka ej kommer av gärningen.

Den genom motionen framlagda lagtexten skiljer sig från det kungliga förslaget endast därutinnan, att bötesminimum satts till tio i stället för

femtio kronor. I förhållande till gällande rätt innebär detta, att minimum dels för fall då sjuka kommer av gärningen sänkts från femtio till tio kronor och dels för fall då sjuka ej kommer av gärningen höjts från fem till tio kronor.

De genom propositionen föreslagna ändringarna i 19 kap. 22 § strafflagen innebära, att i lagrummet intagits bestämmelser om ansvar för den, som ouppsåtligen, genom vårdslöshet, oförsiktighet eller försummelse, är vållande till utspridande av smittsam och farlig kreaturssjuka (1 mom.), ävensom för den, vilken, på sätt nu är sagt, är vållande till fara för utspridande av dylik sjuka (2 mom.). Straffet utgör enligt 1 mom. fängelse i högst sex månader eller böter från och med fem till och med femhundra kronor och enligt 2 mom. böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Utskottet. Utskottet delar den i propositionen uttalade uppfattningen rörande behovet av skärpta straffbestämmelser mot spridande av kreaturssjuka. De bestämmelser, som i sådant hänseende föreslagits av Kungl. Maj:t, synas utskottet vara väl avvägda.

Vad särskilt beträffar frågan om det lägsta straff, som enligt 17 § 2 mom. må ådömas, vill utskottet erinra om att detta redan i gällande rätt satts till femtio kronors böter för sådana fall, då sjuka kommer av gärningen. Motionärernas förslag att straffet skulle sättas till lägst tio kronors böter skulle således i denna del innebära ett försvagande av det nuvarande straffskyddet och kan redan av denna anledning icke av utskottet förordas. Beträffande sådana fall åter, då sjuka ej kommer av gärningen, innebär såväl motionärernas förslag som det kungliga förslaget en skärpning av straffminimum, därvid dock, såsom ovan nämnts, motionärerna stannat vid ett minimum av tio kronor, varemot Kungl. Maj:ts förslag stadgar ett minimum av femtio kronor. I betraktande därav att 17 § 2 mom. endast avser sådana fall, då brytandet av givna föreskrifter sker *veterligen*, synes ett lägsta straff av femtio kronors böter vara väl motiverat, även om sjuka ej kommer av gärningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med avslag å den av herr Månsson i Erlandsro m. fl. väckta motionen, måtte bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 20 mars 1925.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Hederstierna, Edw. Larson, Lyberg, Klefbeck, Sandegård** och *J. O. Karlsson*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad*, *af Ekenstam, Lindley, Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna, *Carlson* i Mölndal och fru *Östlund*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Lyberg, Lindley, Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna och *Carlson* i Mölndal som anført:

»Det föreliggande lagförslaget har tillkommit på framställning av kungl. medicinalstyrelsen, som ansett det vara lämpligt, att domstolarna bereddes ökad möjlighet att utan tillgripande av frihetsstraff ådöma ett för varje särskilt fall tillräckligt kännbart straff och för den skull hemställt om höjning av hittills gällande, högsta bötesstraff för brytande mot de föreskrifter, varom är fråga i 19 kap. 17 § strafflagen. Med hänsyn till svårigheten att fastslå orsakssammanhanget mellan en sådan förseelse och inträffade fall av mul- och klövsjuka har styrelsen i framställningen jämväl föreslagit att enligt berörda lagrum en och samma bötesstraffsats skulle gälla oberoende av frågan om sjuka kommit av gärningen eller icke.

Mot den av styrelsen i berörda två hänseenden uttalade uppfattning, till vilken Kungl. Maj:t anslutit sig, och som föranlett förslaget om höjning av *bötesmaximum* till 1,000 kronor, synes icke något vara att erinra. Men av det senare uttalandet föranlett förslag, att samtidigt *bötesminimum* icke blott skulle, ehuru omständigheterna äro mildrande, bibehållas vid 50 kronor för förseelse, varav sjuka uppkommit, utan även skulle höjas från 5 till 50 kronor, ehuru sjuka ej av gärningen kommit, torde icke stå i god överensstämmelse med uttalandet om önskvärdheten, att domstolarna beredas tillfälle att ådöma för varje särskilt fall avpassat bötesstraff. Med den mångfald av föreskrifter, som meddelas för att hindra spridande av mul- och klövsjuka, och de många tänkbara situationer, under vilka de skola iakttagas, kunna säkerligen, särskilt i fall av underlåtenhet att vidtaga viss åtgärd, omständigheterna vara sådana, att ett högt bötesstraff träffar oskäligt hårt. Att lämna domstolarna *möjlighet* att, på sätt i motionen nr 282 inom andra kammaren föreslagits, i dylika fall döma till lägre bötesstraff än 50 kronor, lär icke komma att förminska lagens effektivitet.

Vi hava därför inom utskottet hemställt,

att 19 kap. 17 § strafflagen skulle, med anledning av den kungl. propositionen och i enlighet med den i ämnet väckta motionen, erhålla följande lydelse:

17 §.

Sprider — — — — — sex år.

Bryter någon veterligen emot de föreskrifter, som till förekommande eller hämmande av kreaturssjuka givna äro: kommer sjuka av den gärning; dömes till fängelse eller till straffarbete i högst ett år. Äro omständigheterna mildrande eller kommer ej sjuka av gärningen; vare straffet böter från och med tio till och med ett tusen riksdaler.